

LITERATURA EXPRES09

relats breus del bus exprés

Casuals i intangibles

Albert Ginestà Andreu

A tots els que viuran els “Contes de la Puebla”

Alba

El cotxe no volia arrencar de cap manera. Al principi, el motor feia unes estoses seques, però després d'uns intents, el cor de la mecànica ja no donava cap senyal de vida. La bateria estava esgotada.

L'Alba va trucar al David, un amic que tenia un taller mecànic, i com si fos un metge especialista va explicar-li els símptomes finals que presentava el vehicle.

-D'acord -va dir abans d'acabar la conversa-, deixaré les claus sota el seient i ja em diràs què li passa.

Aquell matí el dia s'havia llevat trist i gris. Durant tota la nit una pluja persistent havia deixat els carrers xops i plens de bassals. Cap a les onze, l'Alba havia d'arribar al centre de la capital per reunir-se amb el seu editor i concretar alguns aspectes referents a la publicació de la seva darrera novel·la. L'obra, titulada *Intangibles*, descrivia les connexions intangibles de diversos personatges que en un moment particular coincidien, amb les conseqüències que aquest fet podria comportar.

Després de deixar les claus sota el seient, es va dirigir cap a la parada del bus que hi ha davant del pàrquing. Quan només havia caminat uns metres va veure que el

vehicle tancava les portes i es començava a moure. L'Alba va arrencar a córrer mentre feia senyals al conductor perquè parés.

Contra tot pronòstic, el bus es va aturar.

Borís

Tenia la ment completament ofuscada, les idees li anaven i li venien i se li amuntegaven desordenadament. Aquella situació era insostenible i com més intentava aclarir el que li passava, més s'enfonsava en un pou de pensaments obscurs.

En Borís seguia un tractament psiquiàtric que l'ajudava a superar les crisis que patia periòdicament, però havia empitjorat i ni tan sols amb la medicació aconseguia sortir d'aquella profunda depressió.

Sense saber com, es va trobar caminant per la carretera de l'Obac. No recordava com havia arribat fins allà ni cap a on anava. Es va adonar en aquell moment que des de sempre tot havia estat així, una vida trista plena de girs i obscura com aquella carretera a l'ombra.

Llavors la seva ment es va il·luminar. No va dubtar ni un instant. Va travessar la carretera fins a arribar al carril central, reservat en aquell tram al bus exprés, i va seguir caminant en direcció a Sant Julià per l'ampla línia blanca, fins que va veure que la silueta taronja s'acostava amb rapidesa.

Miquel

En Miquel no ho tenia gens clar; sabia que li calia

prendre una decisió, però el feia dubtar la crisi econòmica que s'estava vivint.

Assegut al volant del bus exprés, rumiava la proposta d'un amic de crear una empresa de missatgeria, on ell s'encarregaria dels departaments de rutes i conductors. L'il·lusionava pensar que tindria la seva pròpia empresa.

A l'hora de sortir, va prémer el botó que amb un esbufec sec tanca les portes i es va posar en marxa. No havia recorregut ni un metre quan va veure una noia que sortia corrent del pàrquing comunal que hi ha al davant de la parada de Sant Julià i li feia senyals amb la mà perquè s'aturés.

Una lleu pressió al fre va parar el bus amb suavitat i va tornar a obrir les portes.

De seguida es va incorporar a la circulació de vehicles i d'idees que el feien dubtar sobre l'aventura d'una empresa pròpia.

No sabia que els fets que ocorrerien set minuts més tard el farien decidir ràpidament.

Arnau

La reunió amb els socis havia anat molt bé. L'empresa de serveis informàtics rutllava de primera i a mig matí l'Arnau va decidir agafar-se la resta del dia lliure.

Tot aprofitant les clarianes que començaven a dominar el cel, va passejar fins a la parada del bus que l'havia de dur fins a Andorra. De lluny va veure el vehicle taronja aturat i va accelerar el pas. Es va enfilat al bus d'un salt i

es va situar on sempre ho feia: dret, a la plataforma central mirant en sentit de la marxa. Es va posar a llegir.

L'Arnau era un apassionat dels llibres i llegia tot el que podia amb veritable delit i d'una manera gairebé compulsiva. La seva lectura actual era un assaig titulat *Casuals*, que especulava sobre el fet que tot el que ens ha de succeir es determina segon per segon i està condicionat per una infinitat de decisions personals i fets casuals aleatoris.

Ja estava immers en la lectura quan el bus es va posar en moviment i tot seguit es va aturar suaument. L'Arnau va aixecar la mirada i va veure que pujava una noia una mica atabalada que pagava el bitllet i, sota la mirada de tots els viatgers, se situava just al seu davant a la plataforma central.

Sense voler i d'una manera inconscient es va fixar en ella mentre pensava que no tenia l'aspecte d'agafar el bus gaire sovint.

Trajecte

En Miquel el va veure en sortir del revolt. Anava caminant pel mig de la carretera en direcció al bus. Va dubtar i va treure el peu de l'accelerador conscient que qualsevol maniobra brusca podria ser perillosa. En aproximar-s'hi una mica més, li va endevinar les intencions i una esgarrifança el va sacsejar.

Va prémer el fre amb totes les forces.

L'Arnau va sortir projectat endavant, va impactar contra l'Alba i van caure a terra, mentre tots dos intenta-

ven aferrar-se a qualsevol objecte. De sobte, un impacte brutal al davant va provocar els primers crits d'alguns passatgers mentre el bus continuava lliscant per l'asfalt moll fins que es va aturar completament entravessat.

D'un cop d'ull en Miquel va veure que ningú no havia pres mal i va obrir la porta escoltant aquell esbufec sec que aquesta vegada se li va fer etern. Va sortir i ho va entendre tot. El cos jeia a terra i només les sabates solitàries de la víctima, uns metres més enllà, confirmaven les pitjors sospites.

L'Alba s'aixecava i ajudava l'Arnau a posar-se dret mentre es preguntaven què havia passat i constataven que estaven il·lesos.

En Miquel estava de genolls al costat d'aquell desconegut que restava mort a terra.

Una estona després, l'Arnau i l'Alba van saber que probablement aquell jove havia decidit donar fi a la seva vida.

Epíleg

En Miquel va prendre la determinació, quan encara era de genolls a terra, que no tornaria a conduir cap bus, mentre que l'Alba i l'Arnau han acabat sent molt bons amics que comparteixen el plaer de viatjar plegats amb el bus exprés o a través dels llibres. Ella ensenya a l'Arnau tot el que escriu, és el seu crític particular, el més íntim i proper, la persona en qui més confia.

Quan l'Arnau arriba al punt final del darrer conte de l'Alba, no pot contenir una estranya emoció i comen-

ça a plorar, sense sentir-se capaç de donar cap mena d'explicació. Ella, en canvi, sap que les seves llàgrimes traspuen una culpabilitat que mai han volgut acceptar però que malgrat tot els ha robat la sinceritat dels seus millors somriures. Sempre que rememoren com es van conèixer eviten parlar d'algunes coses. En canvi, el final del relat de l'Alba és dur com l'asfalt: està esquitxat de sang i d'unes sabates solitàries enterrades sota el bus.

Diari personal

Marcel Tuyet Plans

De vegades, és quan no busquem, que trobem. Un dijous qualsevol, d'un mes qualsevol, de qualsevol any qualsevol, surto de casa amb un mal de cap d'anar-hi anant. “Redéu, la ressaca dels collons!”, penso. Tot al meu voltant gira com una esfera i sento aquella cremor com un pira encesa al pit, aquella mateixa sensació que tenia en degustar pensaments laics banyats en un gíntònic de la nit anterior, quan vaig conèixer aquelles dues bessones que... bfff...! Val més no pensar-hi, que em foto malalt! Més que unes pobres meuques escalfabraquetes, tendien més aviat cap a unes riques mestresses escalfapedrissos de tendència giratòria i cíclica de vergonya aliena *ad eternum*. El pitjor sentiment és la vergonya aliena, sempre m'ho dic, mentre aquells dos elements fan anar els becs a velocitats supersòniques. Al matí hem pujat al bus, cadascú per la seva banda; era ple de gent i elles continuaven igual, com si la resta del món no existís, com si a la resta del món que cabia en aquell rectangle rodant els importés el que havien fet fins a altes hores, i es tocaven el sexe i reien i em miraven...

He baixat a la plaça i he passat pel Mont Parnàs, el gimnàs, a espantar les boires i a exercitar els músculs en aquelles andròmines que t'inviten a moure els braços

com si nedassis contra unes ones que no hi són, però que, sempre que vénen, tornen a marxar pel mateix indret vague, indefinit i vacu del qual provenen. Al cap d'uns minuts, elles també hi han entrat i, més enllà d'un acudit fàcil i d'un *somriure* seductor, en Víctor intentava establir un diàleg remotament interessant amb aquells “àngels perduts”. Així anomenava ell les ties i així li anaven les coses: sempre se'n tornava sol al llit... jo prefereixo anomenar-les tràcies fèmines o pacients penèlopes. M'agrada imaginar-me amb túnica i fent un discurs a l'àgora de l'urbs, envoltat d'esculturals belleses gregues i bla, bla, bla...

No és per res que, per casualitats buscades, de tant en tant, i per enredar alguna fembra, també em dedi-qui al cultiu de la lírica (onírica i de record zenital) i deixi lliscar la fina ploma (la d'escriure, estúpid!) per sobre d'un tovalló de paper manllevat en un bar a última hora. No t'ho havia dit, però ho faig quan no em veu ningú. Aleshores robo a l'atzar quatre versos de l'aire (quan les muses volen baix, és clar!); a voltes, donen per a un romanç; d'altres, per a un poema èpic (èpic perquè hi he esmerçat hores i m'ha fet suar!) i, algunes altres, per a algun “sonet sonat”, que en dic jo. El darrer, entre ratllades de correcció sintàctica, fa així:

IMMISCIBLE

Com cíclic maldecap d'una ressaca
bastida d'aiguardent desconegut,

gronxat a l'epidermis d'una hamaca:
així jo redibuixo el món que put.

I escopiré gargalls a la vorera
quan l'univers no em porti la contrària.
Em quedo sol a les sales d'espera
com màrtir bolxevic nascut d'un pària

arraconat a les conques del Sena.
Evito, de les penes, sortir-ne il·lès
i resguardar-me el cap sota l'ombrel·la.

No m'és possible barrejar-me més:
vomito un trist consol de quars i mica
en un orinal ben brut de pàl·lid gres.

Si no puc morir feliç, almenys ho faré assossegat. És la meva màxima. Augurant un feixuc trànsit per l'avinguda de les Epicúries, advoco per matar el temps imaginant-me sent el bateria de Syd Barrett o bé intercanviant-me els ulls amb David Bowie. Mitòman de pretèrits escolis melòmans!... Sóc maco! De vegades m'imagino en un seient d'un autobús del Detroit dels anys 50 i que surto en defensa d'una deessa d'eben a l'estil Rosa Parks jove i, en un acte d'autèntica heroïcitat, li parteixo la cara al blanc abusananos i li cedeixo el meu seient de darrere del xofer, i li explico la meva teoria sobre el cosmos sideral, alhora que la miro als seus ulls turquesa i intento buscar-hi, perdut, un oceà... mentre li pujo la mà per la cuixa. De manera que.

De manera que, tornant a casa sempre em sobra cert marge de rellotge per perdre la vista paisatge enllà, cap als camps de tabac o bé cap als senders polsegosos del contraban. Avui, però, m'he dedicat a empenyar els encreuats dels diaris, autèntiques minúcies per exercitar l'intel·lecte, i que són una curiosa distracció per als anònims mormons i mestretites que campen per aquestes feréstegues contrades, tan plenes d'història i venudes per un plat de lleties, d'altra banda, que...

-Senyora Francisca, senyora Francisca...

-Mmm? Què? Ehhh?

-Senyora Francisca, sóc en Nuno. S'ha tornat a quedar adormida mentre pujàvem de Sant Julià. Vol que truqui al seu fill, perquè la passi a buscar?

Ella, la Francisca, finalment s'ha desvetllat. Ja ha arribat a la Vella i, tal com li acostuma a passar des que es pren aquell "diantre d'ibuprofèn!" (tal com ella l'anomena), combinat amb el llibre que està llegint, s'ha tornat a quedar endormiscada al seient de darrere d'en Nuno, el xofer. No és la primera vegada que li passa i ell, un jove atent i servicial amb l'usuari, ja hi està acostumat. *Obri-gado*. Amb el mòbil d'ella, pitja el número que el posa en contacte amb en Joan Ramon, el fill de la Francisca, que viu a l'avinguda del Pessebre. Al cap de cinc minuts escapçats apareix en Joan Ramon a bord del seu cotxe i la recull a la parada del carrer de la Unió, al costat de la pizzeria Angelo.

Fora del bus, un disc de lluna taronja esguarda els carrers de la parròquia i il·lumina sense voler-ho els racons més tímids de les façanes. Per enèsima vegada, dóna les gràcies a en Nuno per la paciència i la servitud i s'endu la mare a casa. En arribar, l'Exprés, el gos de la família (li van posar així quan es va inaugurar la línia que cobria el trajecte entre Sant Julià, la Vella i Escaldes, ja que els feia gràcia com sonava, fonològicament parlant), li salta a les cames i de poc que no li estripa les mitges.

Ella, ja ben recuperada del “cop de cap” fet al bus, torna el llibre al seu nét, en Guillem. Aquell llibre, les tapes del qual són de cartoné folrat de porpra suau i que parla d'un jove rebel, apàtrida i escèptic, sempre amb la ment més enllà del que podien abraçar els seus ulls, amb un peu a l'esperança i l'altre en una abraçada tendra i llarga, és el que en Guillem li ha deixat uns dies perquè es distregui durant el viatge amb bus fins a Sant Julià, on baixa les tardes d'estiu a ballar sardanes amb les amigues a la plaça Laurèdia.

A la padrina la distreu aquell llibre, tot i que avui la trama de l'argument havia pres un caire diferent i li ha comentat al nét que havia arribat fins al poema, que no havia entès. “No sé com podeu llegir coses tan estranyes i tan... tan... pujades de to, els joves!”. Un poema? En Guillem riu per sota el nas i, mentre es tanca a l'habitació, se li glaça el grill de mandarina que té per somriure en descobrir com, a les tapes del llibre, hi resa: “Diari personal”.

El bus del temps

Alfred Llahí Segalàs

Per saber quan arriba la tardor a la parròquia d'Escaldes-Engordany només cal enlairar els ulls i deixar-se enlluernar amb l'esclat de colors que ofereix des de l'inici dels temps el pic de Padern. L'harmonia i la fertilitat del verd andorrà barrejant-se sense pudor amb l'energia d'un groc quasi daurat que escup taques de foc i sang és un espectacle que no passa desapercebut.

Tot gaudint amb embadaliment d'aquest do gratuït de la mare naturalesa, esperava jo dret a la parada del bus exprés per anar a la capital del Principat. Era el 27 d'octubre i era dia de fira! Amb puntualitat més britànica que andorrana arribava a la parada el bus, amb el seu inconfusible color ataronjat, símbol -segons els experts- de moviment, estabilitat, creixement, saviesa, comunicació, energia i estímul. Quanta simbologia dins de tan poques tones! Un cop assegut al costat de la finestra, vaig començar a matar el temps observant els turistes que, amb molta pressa i poques bosses, gastaven les voreres de l'avinguda Meritxell intentant experimentar la sensació de comprar sense haver de pagar l'impost sobre el valor afegit.

Quan vam arribar a la capital, vaig baixar del bus i en sortir per la porta em va semblar veure-ho tot canviat. No era l'Andorra la Vella de sempre. Era diferent. Fins

i tot feia una altra olor, més neta, més de poble. Una olor que captivava com tot allò que ens és desconegut. I amb aquella olor tan nova s'hi barrejava la remor de la gent que, uns metres més enllà, a la plaça davant de l'església, s'aplegava i s'entretenia tot visitant paradetes de roba, eines i alimentació. No podia creure tot el que estava veient.

Semblava que havia fet un viatge en el temps. De la façana de la casa Guillemó en penjava un rètol de Forces Elèctriques d'Andorra S.A. Als baixos de la casa, on fins avui creia que hi havia una botiga de roba, hi podia veure la Farmàcia Internacional... Tots els homes parlaven i anaven vestits com el meu padrí el dia de la festa major, ben mudats, tot passejant entre vaques, bous, cavalls i matxos que omplien la plaça de les Arcades. A sota de cal Biscariet hi havia porcells. Mai no havia vist tantes eines i andròmines antigues juntes. Des de vells argadells de vímet que es col·locaven antuvi als costats dels animals de càrrega, fins a borrasses, arpes i fins i tot anganilles per a les núvies!

Què estava passant? Era allò un somni? Perquè si ho era, ni els pessics no em despertaven.

Vaig començar a endinsar-me a la plaça sense deixar de mirar absort tota aquella gent. Jo mateix em sentia com un anacronisme enmig de tots. No sabia si marxar o seguir gaudint una estona més d'aquella estampa que em seduïa, alhora, amb la flaire que portava el vent. Aquest darrer, sec i pur, acaronava amb

timidesa el meu rostre amb la tendresa que acarona una mare el seu fill.

Apropant-me a una paradeta que estava força concorreguda vaig veure que hi venien torrons com els d'Agramunt, una exquisida barreja d'avellanes o ametlles torrades, sucre, mel i clara d'ou que, en tauletes rodones disposades entre pa d'àngel, em feien recordar el temps de Nadal com quan era un nyec. Però l'encuriosament es va trasmutar en esbalaïment quan la padrina que tenia al meu costat, amb un somriure que semblava talment dibuixat al seu rostre, va treure unes monedes de l'escarsella i va pagar l'home que, amb gec de vellut i barretina musca, semblava l'amo de tot aquell bé de Déu. Eren pessetes! Però si ja feia anys que les pessetes estaven retirades de la circulació!

Perplex i bocabadat, va començar a regalimar entre els meus llavis part de la salivera que la visió d'aquells torrons em provocava. Va ser llavors quan la meva mirada va topar amb l'esguard tendre d'aquella padrina que, en un gest gairebé maternal, va somriure, i allargant la seva mà treballada cap a mi, em va donar una tauleta d'aquell torró amb l'assentiment de la seva mirada espitllant. Agraït i en silenci vaig correspondre amb un somris candorós però tan sincer com l'espontaneïtat del seu acte i, desfent el camí que m'havia portat enmig de tot aquell somieig, vaig tornar a la parada del bus. Com si m'esperés, el bus exprés va obrir les portes quan em va veure arribar i les va tancar de seguida al meu darrere. Assegut al mateix lloc que havia ocupat abans i cap a

Escaldes, no vaig deixar de mirar per la finestra, buscant entre les cares anònimes dels turistes una explicació versemblant del que acabava de viure.

Tan bon punt el bus es va deturar i va obrir les portes, vaig fer un salt de gasela i com si anés a perdre el tren de la vida vaig allunyar-me de la parada a tota la velocitat que em permetien les meves encara astorades cames. A casa, titubejant més que parlant, vaig intentar explicar el que m'acabava de passar amb por de semblar un capfluix, però veient l'escepticisme que transsudava la mirada dels meus pares, vaig portar la mà a la butxaca i en vaig treure la tauleta de torró que m'havia donat tan gentilment aquella padrina davant l'església de Sant Esteve. Apropant-la a la mare amb el mateix gest innocent del nen que ofereix la seva joguina a la mà d'aquell que l'amanyaga, ella va desfer l'embolcall i després de flairar i reviure el perfum de la seva infantesa, amb els ulls brillants de malenconia i el batec rabent d'un cor emocionat, va mirar-me amb torbament i els seus llavis, tremolosos, només van aconseguir pronunciar una frase amb la intensitat d'una declaració d'amor: "Porta'm al lloc d'on véns".